

Economic Sanctions and Human Security in Iran: A Strategic Analysis of Social and Psychological Consequences under International Pressure

Hossein Nazarifar¹, Khalil Mirzaei^{2*}, Roghieh Bahari³

1. PhD Student, Department of Sociology, Ro.C., Islamic Azad University, Roudehen, Iran

2. Department of Sociology, Ro.C., Islamic Azad University, Roudehen, Iran

3. Department of Sociology, CT.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

ABSTRACT

Received: 28 Jul 2025

Accepted: 13 Nov 2025

First Available: 16 Nov 2025

Final Publication: 21 Apr 2026

Keywords

Economic sanctions, human security, domestic violence, social consequences, support policies, family resilience

This study aims to strategically examine the impact of economic sanctions on human security in Iran by focusing on the escalation of domestic violence and its association with economic and social variables during international pressure. Using a mixed inductive–deductive approach, the research employed in-depth and semi-structured interviews with social science experts conducted in 2022. Data were analyzed using the grounded theory (Glaser model). To ensure validity and reliability, qualitative research standards such as confirmability, traceability, and dependability were applied. Participants were selected through purposive sampling, and interviews continued until theoretical saturation was achieved. The findings revealed that economic sanctions, through increasing unemployment, reducing household income, rising inflation, and weakening support policies, have significantly contributed to the rise of domestic violence against women. Economic and psychological pressures diminished family resilience and promoted aggressive behaviors within households. Moreover, the lack of coordination among policymaking institutions and the inefficiency of social welfare systems were key factors sustaining domestic violence during the sanction period. Sanctions have undermined not only national economies but also human security, social cohesion, and mental well-being. Addressing this crisis requires multilevel policymaking, including strengthening social protection mechanisms, promoting preventive interventions, and enhancing psychological and economic resilience of families. A community-centered and equity-oriented policy approach can reduce the human costs of sanctions and safeguard human security under international pressure.

How to cite:

Nazarifar, H., Mirzaei, K., & Bahari, R. (2026). Economic Sanctions and Human Security in Iran: A Strategic Analysis of Social and Psychological Consequences under International Pressure. *Study and Innovation in Education and Development*, 6(1), 1-19.

* Corresponding Author:

Dr. Khalil Mirzaei

E-mail: mirzaeekhalil@ria.ac.ir

© 2026 the authors. Published by Institute for Knowledge, Development, and Research.

This is an open access article under the terms of the [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) License.

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Economic sanctions have long been utilized as a strategic instrument in international relations to influence political and economic behavior. However, beyond their intended political outcomes, sanctions often produce profound and enduring effects on the social and psychological well-being of target populations. In the Iranian context, economic sanctions—particularly those intensified after the withdrawal of the United States from the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) in 2018—have led to severe socioeconomic disruptions, including inflation, unemployment, and a decline in the purchasing power of households (4, 5). These consequences have transcended the economic domain, penetrating the private sphere of family life and contributing to heightened social stress and interpersonal conflicts.

From a human security perspective, sanctions should not be examined solely through the prism of economic metrics such as GDP decline or trade imbalance but through their implications for physical, psychological, and social well-being (1, 2). The deprivation of basic resources, weakened welfare infrastructures, and the erosion of institutional capacity amplify individuals' vulnerability to mental health deterioration and social instability. In particular, women—who are often dependent on male family members for financial security—become disproportionately affected under such conditions. Consequently, domestic violence, a multidimensional phenomenon influenced by economic stressors, cultural norms, and structural inequalities, tends to increase during periods of financial hardship (6, 7).

Empirical evidence from Iran suggests that economic strain, unemployment, and income inequality are strongly associated with an escalation in intimate partner violence and family conflict (8, 17). This pattern mirrors global findings from other contexts where structural and economic deprivation has been linked to gender-based violence. For instance, in Bangladesh, economic downturns have significantly elevated rates of intimate partner violence against women (12). Similarly, in South Korea, job insecurity and financial distress have been identified as predictors of psychological aggression and family tension (11). The Kosovo experience also underlines the role of gender inequality and limited institutional support in perpetuating domestic violence (13).

In Iran, sociological investigations highlight that the erosion of household stability due to sanctions has exacerbated mental health challenges such as anxiety, depression, and a sense of helplessness, all of which are precursors to domestic aggression (3). The

multidimensional consequences of sanctions not only threaten national development but also undermine human security at its most fundamental level—within the family unit. In addition, cultural stigmas, fear of social judgment, and weak institutional responses hinder women from seeking help, thereby reinforcing the cycle of violence (10, 20).

Recent international research supports this perspective. Global analyses during the COVID-19 pandemic indicated that crises intensify domestic violence across diverse societies (14). Scholars such as (15) and (16) further emphasize that robust social protection policies and inclusive legal mechanisms can mitigate the negative social outcomes of economic instability. Meanwhile, studies in neighboring countries, such as Iraq, reveal that media narratives and traditional gender perceptions contribute to the normalization or denial of domestic violence (21). These cross-national insights collectively underscore that domestic violence under structural stress—be it sanctions, economic collapse, or pandemics—represents a critical human security issue requiring integrative policy and research attention.

Within this global and national framework, the present study adopts a strategic sociological perspective to explore the relationship between economic sanctions and domestic violence in Iran, focusing on Tehran as a major urban center. Specifically, it investigates how sanctions-induced economic pressures have intensified domestic violence and eroded psychological resilience and institutional capacity to protect vulnerable families. In line with grounded theoretical principles, the research aims to generate a conceptual model describing how economic sanctions, as a form of structural violence, manifest in family dynamics and social well-being.

METHODS AND MATERIALS

This research employed a qualitative grounded theory approach based on Glaser's model, focusing on discovering and explaining the conceptual structure linking economic sanctions to domestic violence against women in Iran. Data were collected through in-depth and semi-structured interviews with ten experts in the fields of social science, sociology, and social psychology during 2022. Participants were selected through purposive sampling based on expertise, field experience, and access to relevant information. Interviews continued until theoretical saturation was achieved, ensuring that no new conceptual insights emerged.

Data analysis followed three sequential stages: open coding, axial coding, and selective coding. In the open coding phase, the data were segmented into conceptual units, from which initial codes were extracted. Axial coding was then conducted to identify

relationships among key variables such as unemployment, psychological pressure, women's financial dependency, and weak institutional support. Finally, selective coding synthesized the main categories, revealing a central phenomenon: "the impact of economic sanctions on family psychological cohesion and the rise of domestic violence." To ensure validity and reliability, criteria such as confirmability, traceability, and transparency were maintained. Ethical considerations included obtaining informed consent, ensuring confidentiality, and maintaining neutrality during data collection and interpretation.

FINDINGS

The findings revealed a complex web of causal relationships between economic sanctions and the escalation of domestic violence. Participants identified that sanctions indirectly triggered family conflicts through economic strain, unemployment, inflation, and reduced income stability. The deterioration of living standards led to psychological stress, frustration, and anger within households, which often manifested as physical or verbal violence.

One major theme emerging from the analysis was the "collapse of institutional protection mechanisms." Experts emphasized that as the sanctions constrained state revenues, welfare and social support systems weakened substantially. This institutional failure left vulnerable populations—especially women—without adequate access to social services, legal support, or counseling. Another recurrent theme was the "cultural normalization of violence." In households facing financial instability, patriarchal attitudes intensified, and aggressive behavior became a coping mechanism for men who perceived a loss of control or authority.

Data analysis also highlighted the "intergenerational transmission of violence." Families experiencing economic deprivation showed patterns of behavioral modeling, where children exposed to domestic aggression were more likely to reproduce violent behavior in adulthood. Furthermore, the research revealed a growing sense of social isolation among victims. Economic hardship limited mobility, access to digital communication, and social participation, all of which heightened the dependency of women on abusive partners.

From a structural standpoint, participants noted the "policy vacuum" in addressing the social consequences of sanctions. The absence of coordinated efforts between governmental, non-governmental, and academic institutions created fragmented responses that failed to prevent or mitigate domestic violence. In terms of quantitative representation of qualitative codes, over seventy-three coding instances were linked to policy weakness,

forty-nine to empowerment gaps, and forty-eight to institutional incoherence, reflecting systemic fragility in managing the human security crisis.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The results of this study suggest that economic sanctions, while political in intent, have deep social and psychological repercussions that extend far beyond macroeconomic indicators. Sanctions undermine the resilience of households by fostering chronic uncertainty, anxiety, and financial dependency. In this fragile context, domestic violence emerges as both a symptom and a mechanism of coping with distress. The findings indicate that violence within families increases not simply because of economic scarcity but because sanctions reshape social structures—weakening institutional safety nets, distorting gender roles, and amplifying psychological strain.

Comparative analysis with previous studies reinforces these interpretations. The consistency between this study's findings and global research from contexts such as Bangladesh, South Korea, and Kosovo suggests that the link between financial hardship and domestic violence is both systemic and universal. However, in Iran's case, the intersection of economic sanctions, patriarchal norms, and institutional inefficiency creates a particularly severe human security challenge. The erosion of social trust, coupled with declining access to welfare and mental health services, has transformed economic pressure into a form of structural violence that perpetuates cycles of abuse.

The findings further highlight that institutional fragmentation and policy inertia exacerbate the problem. While the government's economic and political capacities are strained under sanctions, the neglect of social consequences magnifies long-term societal harm. Without coordinated cross-sectoral strategies, isolated interventions—such as sporadic awareness campaigns or temporary welfare aid—remain insufficient. The analysis underscores the urgent need to redefine national security in broader, human-centered terms, integrating economic stability with psychosocial well-being and gender justice.

The discussion also illuminates a crucial conceptual shift: domestic violence should not be treated merely as an individual pathology or cultural artifact but as a manifestation of structural inequality and social breakdown. In times of economic crisis, families internalize systemic stress, transforming external pressure into interpersonal aggression. This process, observed consistently across interviews, exemplifies the indirect but powerful human toll of economic sanctions.

Addressing these challenges requires multidimensional interventions—policy, educational, and psychosocial. National-level reforms must prioritize the development of

sustainable welfare systems capable of functioning under international constraints. Community-level initiatives should empower women economically and psychologically through vocational training, microfinance programs, and accessible counseling services. Moreover, integrating social scientists and practitioners into policy formulation can bridge the gap between academic knowledge and real-world governance.

Ultimately, this research positions economic sanctions not merely as tools of geopolitical influence but as catalysts for humanitarian crises within domestic spheres. The Iranian experience demonstrates that when macroeconomic restrictions intersect with weak governance and entrenched gender inequalities, they generate cascading effects that undermine societal cohesion and erode human dignity.

تحریم‌های اقتصادی و امنیت انسانی در ایران: تحلیل راهبردی پیامدهای اجتماعی و روانی در دوران فشار بین‌المللی

حسین نظری فر^۱، خلیل میرزایی^{۲*}، رقیه بهاری^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

۲. گروه جامعه‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

۳. گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

هدف این پژوهش بررسی راهبردی تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر امنیت انسانی در ایران با تمرکز بر تشدید خشونت خانگی و تبیین رابطه آن با متغیرهای اقتصادی و اجتماعی در دوران فشار بین‌المللی است. این پژوهش با بهره‌گیری از رویکرد ترکیبی (استقرایی-قیاسی) و با استفاده از مصاحبه‌های ژرف‌نگر و نیمه‌ساخت‌یافته با متخصصان علوم اجتماعی در سال ۱۴۰۱ انجام گرفت. داده‌ها با روش نظریه زمینه‌بنیاد (الگوی گلاسر) تحلیل شدند. برای افزایش روایی و اعتبار نتایج، معیارهای پژوهش کیفی شامل قابلیت بازایی، تأییدپذیری و پایایی رعایت شد. مشارکت‌کنندگان با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. نتایج نشان داد تحریم‌های اقتصادی از طریق افزایش بیکاری، کاهش درآمد خانوار، رشد تورم، و ضعف سیاست‌های حمایتی، موجب افزایش خشونت خانگی علیه زنان شده‌اند. تحلیل‌ها بیانگر آن بود که فشار اقتصادی و روانی حاصل از تحریم، سطح تاب‌آوری خانوار را کاهش داده و به تقویت رفتارهای پرخطرانه در محیط خانواده انجامیده است. افزون بر این، ضعف هماهنگی میان نهادهای سیاست‌گذار و ناکارآمدی نظام رفاه اجتماعی از عوامل مؤثر در تداوم خشونت خانوادگی در این دوران بودند. تحریم‌ها نه تنها اقتصاد ملی بلکه امنیت انسانی، انسجام اجتماعی و سلامت روانی جامعه را تهدید کرده‌اند. مقابله با این بحران نیازمند سیاست‌گذاری‌های چندسطحی شامل تقویت حمایت‌های اجتماعی، توسعه مداخلات پیشگیرانه، و ارتقای تاب‌آوری روانی و اقتصادی خانوارهاست. اتخاذ رویکردی جامعه‌محور و عدالت‌محور در سیاست‌های حمایتی می‌تواند از شدت پیامدهای انسانی تحریم‌ها بکاهد و امنیت انسانی را در شرایط فشار بین‌المللی حفظ کند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۵/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۲۲

تاریخ چاپ اولیه: ۱۴۰۴/۰۸/۲۵

تاریخ چاپ نهایی: ۱۴۰۵/۰۲/۰۱

کلیدواژه‌ها

تحریم‌های اقتصادی، امنیت انسانی، خشونت خانگی، پیامدهای اجتماعی، سیاست‌های حمایتی، تاب‌آوری خانوادگی

شیوه ارجاع‌دهی:

نظری فر، حسین، میرزایی، خلیل، و بهاری، رقیه. (۱۴۰۵). تحریم‌های اقتصادی و امنیت انسانی در ایران: تحلیل راهبردی پیامدهای اجتماعی و روانی در دوران فشار بین‌المللی. پژوهش و نوآوری در تربیت و توسعه، ۶(۱)، ۱-۱۹.

نویسنده مسئول:

دکتر خلیل میرزایی

پست الکترونیکی: mirzaekhalil@ria.ac.ir

© ۱۴۰۵ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

تحریم‌های اقتصادی به‌عنوان یکی از ابزارهای سیاست خارجی در روابط بین‌الملل، تأثیرات چندبعدی و عمیقی بر ابعاد مختلف زندگی انسانی برجای می‌گذارند. اگرچه هدف اصلی اعمال تحریم‌ها معمولاً تغییر رفتار سیاسی یا اقتصادی دولت‌هاست، اما پیامدهای آن‌ها از سطح دولت‌ها فراتر رفته و زندگی روزمره شهروندان، به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر مانند زنان و کودکان را متأثر می‌سازد. در دهه‌های اخیر، مطالعات متعددی نشان داده‌اند که تحریم‌ها نه‌تنها اقتصاد ملی را تضعیف می‌کنند بلکه ساختارهای اجتماعی، روانی و خانوادگی جوامع را نیز در معرض فروپاشی قرار می‌دهند (1, 2). در ایران، با تشدید تحریم‌های اقتصادی به‌ویژه پس از خروج آمریکا از توافق هسته‌ای در سال ۲۰۱۸، آثار منفی این فشارها در عرصه‌های مختلف اجتماعی و روانی بیش از پیش آشکار شده است (3).

در این میان، یکی از حوزه‌های کمتر بررسی‌شده اما به‌غایت مهم، تأثیر تحریم‌ها بر امنیت انسانی و به‌ویژه افزایش خشونت خانگی علیه زنان است. امنیت انسانی به‌عنوان مفهومی کل‌نگر، نه فقط بر نبود جنگ و درگیری، بلکه بر تضمین سلامت جسمی، روانی و اجتماعی افراد تأکید دارد (4). از این منظر، تحریم‌های اقتصادی می‌توانند از طریق کاهش سطح رفاه، افزایش بیکاری، و اختلال در نظام‌های حمایتی، به شکل غیرمستقیم زمینه‌ساز افزایش تنش و خشونت در محیط خانواده شوند (5).

پژوهش‌های داخلی حاکی از آن است که در سال‌های اخیر، نرخ خشونت خانگی در میان زنان ایرانی به‌طور محسوسی افزایش یافته و این افزایش هم‌زمان با دوره‌های تشدید فشار اقتصادی بوده است (6). یافته‌های جامعه‌شناختی نیز نشان می‌دهد که در شرایط بحرانی، نظیر تحریم‌ها، زنان به دلیل وابستگی مالی، محدودیت‌های فرهنگی و ضعف حمایت‌های قانونی، بیش از سایر گروه‌ها در معرض خشونت خانوادگی قرار می‌گیرند (7, 8).

از منظر جامعه‌شناختی، خشونت خانگی علیه زنان پدیده‌ای چندعاملی است که ریشه در نابرابری‌های ساختاری، فشارهای اقتصادی، و باورهای فرهنگی دارد (9). در شرایط تحریم، این عوامل تشدید شده و در نتیجه، میزان و شدت خشونت خانگی افزایش می‌یابد. در پژوهش‌های کیفی اخیر در ایران، بسیاری از زنان قربانی خشونت از موانع متعدد در مسیر دریافت حمایت‌های اجتماعی سخن گفته‌اند، از جمله فقدان دسترسی به خدمات روانی، کمبود منابع مالی، و ترس از قضاوت اجتماعی (10).

از منظر بین‌المللی نیز یافته‌های مشابهی مشاهده می‌شود. برای مثال، پژوهش‌های انجام‌شده در کره جنوبی نشان داده‌اند که فشارهای اقتصادی می‌تواند سطح تعارضات خانوادگی و بروز خشونت را افزایش دهد (11). همچنین در بنگلادش، فقر خانوار و کاهش درآمد در جوامع محلی به‌عنوان عوامل زمینه‌ساز افزایش خشونت علیه زنان شناسایی شده‌اند (12). در کوزوو، محدودیت‌های جنسیتی، فقر و نبود حمایت نهادی از مهم‌ترین علل تداوم خشونت خانگی عنوان شده‌اند (13).

مطالعات جدیدتر نیز با رویکردی تطبیقی و جهانی، ابعاد گسترده‌تری از این بحران را آشکار ساخته‌اند. برای نمونه، در مرور روایتی جهانی درباره خشونت خانگی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹، مشخص شد که افزایش فشار اقتصادی و قرنطینه‌های اجباری

موجب تشدید خشونت علیه زنان در سراسر جهان شده است (14). پژوهش‌های مشابه در بریتانیا، استرالیا و کانادا نیز تأیید کرده‌اند که خشونت خانگی در شرایط بحران، از جمله بحران‌های اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی، روندی افزایشی دارد (15, 16). در ایران نیز در مطالعاتی نظیر پژوهش‌های (1, 2) تأکید شده است که تحریم‌ها تأثیرات مستقیمی بر سلامت جسمی و روانی جامعه گذاشته‌اند. فشار اقتصادی ناشی از تورم و کاهش قدرت خرید، افزایش اضطراب، افسردگی و احساس بی‌ثباتی در میان خانواده‌ها را در پی داشته است. از این منظر، خشونت خانوادگی نه تنها یک مسئله فردی یا خانوادگی، بلکه نشانه‌ای از بحران‌های گسترده‌تر اقتصادی و اجتماعی در سطح ملی است.

پژوهش‌های مرتبط با خشونت خانوادگی در ایران نشان می‌دهد که عوامل متعددی از جمله بیکاری، وابستگی مالی زنان، نابرابری قدرت در خانواده، و ضعف در سیاست‌های حمایتی از قربانیان، زمینه‌ساز تداوم خشونت هستند (17). یافته‌های (7) نشان داد که احساس امنیت در خانواده رابطه‌ای معکوس با نگرش‌های مردسالارانه دارد. همچنین، مطالعه (6) پنج نوع خشونت شامل خشونت عاطفی، روانی، کلامی، اقتصادی و جسمی را شناسایی کرده و وضعیت اجتماعی پایین و بیکاری را مهم‌ترین عوامل خطرزا معرفی می‌کند.

از منظر روان‌شناختی، خشونت خانگی در شرایط تحریم‌های اقتصادی، به تشدید اضطراب، افسردگی، احساس ناتوانی و بی‌ارزشی در میان زنان می‌انجامد. این وضعیت با یافته‌های پژوهش‌های بین‌المللی مانند (18, 19) مطابقت دارد که نشان داده‌اند، قربانیان خشونت خانگی در شرایط بحرانی، موانع متعددی در مسیر دسترسی به خدمات حمایتی و درمانی تجربه می‌کنند. در زمینه فرهنگی و اجتماعی نیز، عوامل متعددی مانع از افشای خشونت خانگی در جامعه ایران می‌شوند. ترس از طرد خانوادگی، وابستگی مالی به همسر، نگرانی از انگ اجتماعی، و ضعف نهادهای حمایتی از مهم‌ترین موانع گزارش شده‌اند (10, 20). این یافته‌ها نشان می‌دهد که زنان ایرانی در شرایط تحریم، نه تنها با بحران‌های اقتصادی و روانی مواجه‌اند بلکه با شبکه‌ای از موانع فرهنگی و ساختاری روبه‌رو هستند که مانع از دسترسی آنان به حمایت‌های مؤثر می‌شود.

در سایر کشورها نیز وضعیت مشابهی مشاهده می‌شود. برای مثال، در جامعه عراق، هنوز بخشی از رسانه‌ها با نگاهی سنتی و مردسالارانه نسبت به خشونت خانوادگی برخورد می‌کنند که این امر پذیرش اجتماعی خشونت را تقویت کرده است (21). از سوی دیگر، در مطالعات روان‌شناختی اخیر، خشونت خانگی نه تنها به عنوان کنشی رفتاری، بلکه به عنوان نوعی انحراف در نقش مادری و تحریف در روابط عاطفی مورد توجه قرار گرفته است (22).

از دیدگاه ساختاری، ضعف سیاست‌گذاری اجتماعی و نبود همگرایی نهادی میان سازمان‌های مرتبط، از چالش‌های اساسی در مقابله با خشونت خانگی است. در واقع، نهادهای تصمیم‌گیرنده در ایران اغلب رویکردی واکنشی دارند و فاقد نظام ارزشیابی و نظارت مؤثر در سیاست‌گذاری‌های اجتماعی‌اند. چنین ضعف‌هایی، در شرایط فشار اقتصادی ناشی از تحریم‌ها، آسیب‌پذیری اجتماعی را افزایش داده است (23).

پژوهش‌های جدید جهانی نیز تأکید می‌کنند که ارائه حمایت‌های اجتماعی چندسطحی و مبتنی بر مشارکت جامعه، نقش اساسی در کاهش خشونت خانگی دارد (16, 18). از سوی دیگر، در چارچوب عدالت فراگیر، مطالعات تطبیقی نشان می‌دهد که قوانین حمایتی قوی، آموزش عمومی، و آگاهی‌رسانی گسترده می‌تواند از تکرار چرخه خشونت پیشگیری کند (15).

در ایران، تحلیل‌های اقتصادی نظیر (4, 5) نشان داده‌اند که تحریم‌های اقتصادی، از طریق کاهش نرخ رشد و افزایش فقر، تأثیر مستقیمی بر کیفیت زندگی خانوارها دارند. هم‌زمان، مطالعات اجتماعی نیز حاکی از ضعف در سیاست‌های رفاهی و کم‌کاری نهادهای حمایتی در مواجهه با پیامدهای اجتماعی تحریم‌هاست (3).

از منظر مددکاری اجتماعی، تدوین برنامه‌های پیشگیرانه و آموزش مهارت‌های تاب‌آوری روانی برای زنان قربانی خشونت، می‌تواند نقش مهمی در کاهش اثرات مخرب تحریم‌ها داشته باشد. آموزش‌های اجتماعی، حمایت روانی، و تقویت شبکه‌های محلی می‌تواند از بروز بحران‌های خانوادگی پیشگیری کند (24).

در نهایت، با توجه به مجموعه شواهد نظری و تجربی، می‌توان گفت که تحریم‌های اقتصادی علاوه بر آثار کلان بر نظام اقتصادی، پیامدهای اجتماعی و روانی عمیقی بر ساختار خانواده در ایران برجای گذاشته‌اند. این پیامدها شامل افزایش خشونت خانگی، تضعیف امنیت انسانی، کاهش تاب‌آوری اجتماعی، و تشدید اضطراب جمعی است. بررسی‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که در نبود سیاست‌گذاری‌های حمایتی مؤثر، زنان بیش از پیش در معرض آسیب‌های اجتماعی و روانی قرار گرفته‌اند (10, 18, 20). هدف این مطالعه، تحلیل راهبردی تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر امنیت انسانی در ایران با تمرکز بر تشدید خشونت خانگی و تبیین رابطه آن با متغیرهای اقتصادی و اجتماعی در دوران فشار بین‌المللی است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر با اتخاذ روش «نظریه زمینه بنیاد» مبتنی بر الگوی گلاسری، در پی کشف و تبیین ساختار مفهومی روابط میان تحریم‌های اقتصادی و خشونت خانگی علیه زنان در ایران است. «نظریه زمینه بنیادی»^۱ روشی استقرایی و کیفی است که برخلاف تحقیقات فرضیه‌محور، بر پایه داده‌های میدانی شکل می‌گیرد و هدف آن تولید نظریه‌ای نوظهور بر اساس واقعیت‌های زمینه‌ای و اجتماعی است. در این چارچوب، تحلیل داده‌ها نه از پیش‌فرض‌های نظری، بلکه از خود داده‌ها نشأت می‌گیرد و ارتباط مفاهیم در بستر اجتماعی و روانی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

داده‌های پژوهش از طریق مصاحبه‌های ژرفانگر و نیمه‌ساخت‌یافته با ۱۰ نفر از خبرگان حوزه علوم اجتماعی، روان‌شناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی گردآوری شد. مشارکت‌کنندگان با استفاده از **نمونه‌گیری هدفمند** و بر اساس معیارهای تخصصی، تجربی

¹ . Grounded Theory

و دسترسی به اطلاعات میدانی انتخاب شدند. گردآوری داده‌ها تا نقطه **اشباع نظری** ادامه یافت؛ نقطه‌ای که در آن داده‌های جدید دیگر منجر به تولید مفهوم تازه‌ای نمی‌شدند.

مصاحبه‌ها در محیط طبیعی انجام شد تا داده‌ها مبتنی بر واقعیت‌های اجتماعی و روانی شرکت‌کنندگان باشد. به منظور افزایش عمق تحلیل، از رویکرد چندمنبعی استفاده شد، و تحلیل نتایج با ارجاع به منابع ثانویه و بررسی متون تخصصی نیز تکمیل شد. فرآیند تحلیل در سه مرحله کدگذاری انجام گرفت:

- «کدگذاری باز»^۱: در این مرحله داده‌ها به واحدهای مفهومی تقسیم شده و مفاهیم اولیه استخراج شدند. هر جمله یا گزاره می‌توانست حاوی یک یا چند مفهوم مرتبط با مسئله خشونت خانگی یا تحریم باشد.
  - «کدگذاری محوری»^۲: مفاهیم اولیه به محورهای مرکزی سازماندهی شدند. روابط علی و زمینه‌ای بین عوامل مانند بیکاری، فشار روانی، وابستگی مالی زنان، و ضعف حمایت نهادی مورد شناسایی قرار گرفت.
  - «کدگذاری انتخابی»^۳: در این مرحله مفاهیم اصلی با یکدیگر تلفیق شدند تا هسته مرکزی نظریه پدیدار شود. «اثر تحریم بر انسجام روانی خانواده و افزایش خشونت خانگی» به‌عنوان مفهوم محوری تحلیل انتخاب شد. برای تضمین اعتبار و روایی پژوهش، از معیارهای خاص پژوهش‌های کیفی استفاده شد:
  - «معرف بودن»^۴: داده‌ها از منابع معتبر و مشارکت‌کنندگان متخصص گردآوری شد.
  - «قابلیت بازیابی»^۵: پژوهشی به شکلی مستند طراحی و گزارش شده که امکان تکرار یا تطبیق در شرایط مشابه وجود دارد.
  - «تأییدپذیری»^۶: تحلیل داده‌ها با کنترل ذهنیت پژوهشگر و به دور از سوگیری انجام شده است.
  - «پایایی»^۷: روش پژوهش شفاف، گام‌به‌گام و قابل پیگیری گزارش شده است.
- در تمامی مراحل پژوهش تلاش شد تا رعایت اصول اخلاقی، احترام به حقوق مشارکت‌کنندگان، حفظ محرمانگی داده‌ها و بی‌طرفی در تحلیل انجام گیرد. تحلیل نهایی تلاش می‌کند تا روایتی زمینه‌مند، دقیق و برآمده از داده‌های واقعی و تجربی درباره پیوند تحریم‌های اقتصادی با خشونت خانگی علیه زنان در ایران ارائه دهد.

1. Open Coding

2. Axial Coding

3. Selective Coding

4. Credibility

5. Transferability

6. Confirmability

7. Dependability

یافته‌های این پژوهش، براساس تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌های ژرفانگر با متخصصان علوم اجتماعی، در چارچوب نظریه زمینه بنیاد استخراج شده‌اند. تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که تحریم‌های اقتصادی، از طریق اختلال در ساختارهای حمایتی، تضعیف نهادهای رفاه اجتماعی، و فشار بر خانواده‌ها، موجب افزایش خشونت خانگی علیه زنان شده‌اند. کدهای به‌دست آمده در قالب مقولات، مفاهیم کلیدی و شاخص‌های مربوطه دسته‌بندی شده‌اند که محورهای اصلی تحلیل را تشکیل می‌دهند.

۱. اثرگذاری تحریم‌ها بر افزایش خشونت اجتماعی و خانوادگی

- در دوره‌ی تحریم، شواهدی از گسترش خشونت اجتماعی و خشونت خانگی، به‌ویژه در مناطق آسیب‌پذیر مشاهده شده است.
- مصاحبه‌شوندگان تأکید کردند که فشار اقتصادی موجب افزایش مشاجره‌های خانوادگی، افسردگی، و رفتارهای پرخطرانه شده است.

۲. فقدان سیاست‌گذاری مبتنی بر ارزیابی و توسعه اجتماعی

- تعداد ۷۳ کد مرتبط با نبود نظام ارزشیابی مؤثر، ضعف در برنامه‌ریزی راهبردی، و بی‌توجهی به شاخص‌های توسعه اجتماعی استخراج شد.
- سیاست‌های موجود فاقد پیوست‌های اجتماعی و نظارتی در مقابله با خشونت خانگی هستند.

۳. نقش نهادهای تصمیم‌گیر و همگرایی نهادی

- بیش از ۴۸ کد نشان دادند که نبود همکاری بین نهادهای مرتبط، ضعف هماهنگی سیاست‌گذاران، و فقدان عزم حاکمیتی در مقابله با خشونت اجتماعی محسوس است.
- نخبگان دانشگاهی و علمی، با وجود ارائه‌ی پیشنهادات متعدد، جایگاه مؤثری در فرآیند ختم‌سازی گذاری ندارند.

۴. توسعه اجتماعی به‌مثابه راهبرد کاهش خشونت خانوادگی

- تعداد ۴۹ کد مرتبط با راهکارهای مقابله با خشونت خانگی از طریق توانمندسازی اقتصادی، اصلاح ساختار حقوقی، و تقویت نظام‌های حمایتی استخراج شد.
- لزوم بازنگری در قوانین، آموزش مهارت‌های خانوادگی، و مشارکت نهادهای مدنی از سوی مشارکت‌کنندگان مطرح گردید.

۵. ضرورت تحول در ساختارهای نهادی و مدیریتی

- تعداد ۲۱ کد مرتبط با نیاز به ساختارهای جدید برای پاسخگویی سریع، تصمیم‌گیری کلان، و ارتباط مؤثر بین اجزای سیاست‌گذاری اجتماعی-اقتصادی شناسایی شد.

جدول ۱. مقولات و شاخص‌های استخراج‌شده از تحلیل کیفی و تعداد تکرار کدهای مربوطه

ردیف	مقوله اصلی	مفهوم کلیدی	اهمیت راهبردی	پیشنهاد سیاستی	تعداد تکرار
۱	هماهنگی سیاست‌گذاران	توانایی در طراحی خط مشی توسعه اجتماعی	متوسط	تشکیل کار گروه‌های مشترک بین نهادها برای هم‌افزایی	۲۷
۲	اراده حکمرانی	نهادینه سازی توسعه اجتماعی	بالا	تدوین سند ملی توسعه اجتماعی با مشارکت نخبگان	۴۸
۳	تاثیر تحریم‌ها	خشونت اجتماعی و خانوادگی	بسیار بالا	ایجاد برنامه‌های حمایتی برای خانواده‌های آسیب‌پذیر	۲۳
۴	همگرایی نهادی	همکاری بین دولت و نخبگان	بالا	تقویت ارتباط دانشگاه‌ها با نهادهای اجرایی	۳۱
۵	نقش نخبگان	مشارکت دانشگاه‌ها در خط مشی	متوسط	دعوت از نخبگان در جلسات سیاست‌گذاری و مشاوره	۱۴
۶	ارزشیابی سیاست‌گذاری	فقدان نظام نظارت و ارزیابی	بحرانی	طراحی چارچوب جامع ارزشیابی و پایش سیاست‌ها	۷۳
۷	مقابله با خشونت خانوادگی	توانمند سازی و اصلاح ساختار حقوقی	بالا	اصلاح قوانین حمایت از قربانیان و آموزش مهارت‌های خانوادگی	۴۹
۸	اثر بخشی خط مشی	طراحی استراتژی‌های جدید	بالا	تدوین نقشه راه توسعه اجتماعی با رویکرد مسئله محور	۴۸
۹	توسعه نهادی	ساختار تصمیم‌گیر پاسخگو	متوسط	ایجاد نهاد مستقل برای پاسخگویی به چالش‌های اجتماعی	۲۱

تحریم‌های اقتصادی و پیامدهای انسانی

تحریم‌های اقتصادی، به‌عنوان یکی از ابزارهای اعمال فشار سیاسی و اقتصادی در نظام بین‌الملل، علاوه بر آثار کلان اقتصادی، تأثیرات عمیقی بر ابعاد انسانی جوامع هدف برجای می‌گذارند. این تأثیرات، به‌ویژه در سطح خرد و ساختار خانواده، موجب بروز اختلالاتی می‌شوند که امنیت روانی، اجتماعی و حتی ملی را با چالش مواجه می‌سازند.

• ۱. تشدید خشونت خانگی در سایه فشار اقتصادی

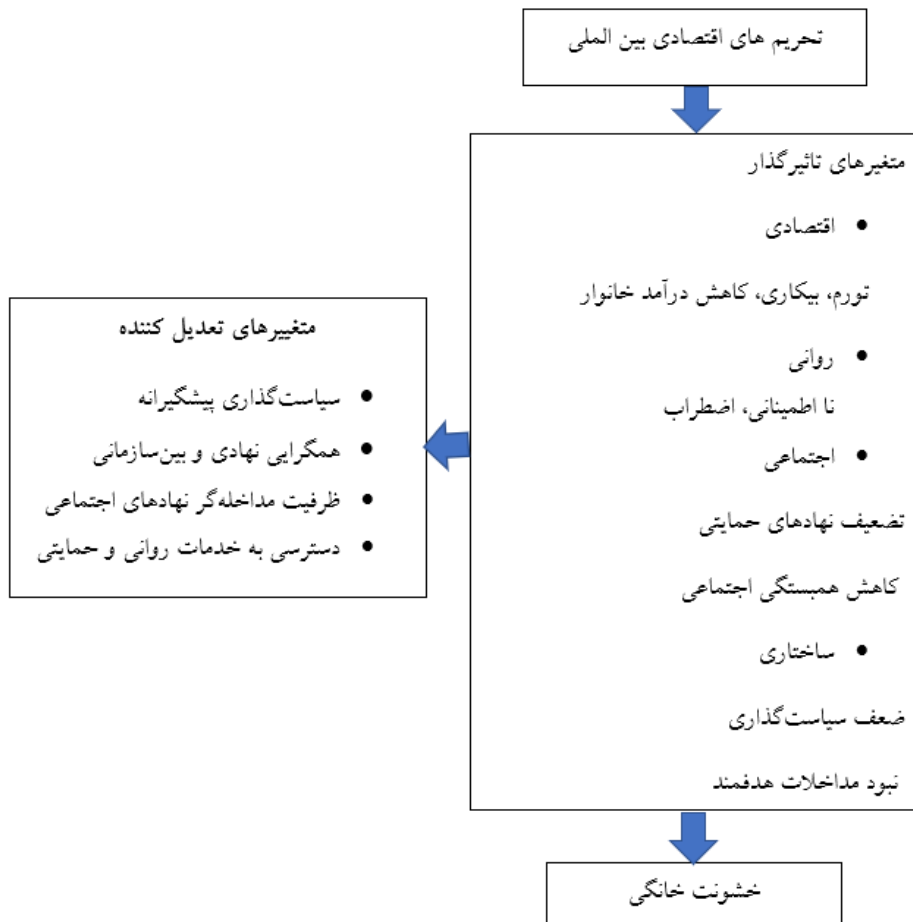
یکی از مهم‌ترین پیامدهای انسانی تحریم‌ها، افزایش خشونت خانگی است؛ پدیده‌ای که ارتباط مستقیم با کاهش سطح رفاه اقتصادی، افزایش نرخ بیکاری، تورم افسارگسیخته، و نااطمینانی روانی دارد. مطالعات پیشین و داده‌های تجربی نشان داده‌اند که در نبود سیاست‌های حمایتی و مداخلات هدفمند اجتماعی، این عوامل به افزایش آسیب‌پذیری خانواده‌ها و گسترش خشونت منجر می‌شوند.

• ۲. تهدید امنیت انسانی و اجتماعی

از منظر راهبردی، تحریم‌های بین‌المللی نه تنها تهدیدی علیه ثبات اقتصادی کشورها محسوب می‌شوند، بلکه تهدیدی جدی برای امنیت انسانی و اجتماعی نیز به‌شمار می‌آیند. این تهدیدها، با تضعیف نهادهای رفاه اجتماعی و اختلال در ساختارهای حمایتی، زمینه‌ساز بروز بحران‌های اجتماعی در سطح خانواده و جامعه هستند.

• ۳. نقش نهادهای سیاست‌گذار و همگرایی نهادی

نقش نهادهای تصمیم‌گیر، میزان همگرایی نهادی، و ظرفیت‌های مداخله‌گر اجتماعی، از جمله عوامل کلیدی در تعدیل یا تشدید پیامدهای تحریم‌ها به‌شمار می‌روند. نبود هماهنگی بین نهادهای مرتبط، ضعف در سیاست‌گذاری پیشگیرانه، و فقدان عزم حاکمیتی، موجب کاهش اثربخشی اقدامات مقابله‌ای در برابر خشونت خانگی می‌شود.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که تحریم‌های اقتصادی اعمال‌شده علیه ایران، تأثیرات گسترده و چندبعدی بر ابعاد روانی، اجتماعی و خانوادگی جامعه برجای گذاشته‌اند. یافته‌های تحلیل کیفی حاکی از آن بود که فشار اقتصادی ناشی از تحریم‌ها، از طریق افزایش بیکاری، کاهش درآمد خانوار، و ضعف ساختارهای حمایتی اجتماعی، موجب افزایش نرخ خشونت خانگی علیه زنان شده است. مصاحبه‌های انجام‌شده با متخصصان علوم اجتماعی نشان داد که هم‌زمان با تشدید فشارهای اقتصادی، روابط خانوادگی به دلیل تنش‌های ناشی از فقر، ناامنی شغلی و کاهش تاب‌آوری روانی تضعیف گردیده و به شکل مستقیم و غیرمستقیم در افزایش تعارضات و خشونت‌های خانوادگی نقش داشته است.

از سوی دیگر، تحلیل نظری داده‌ها نشان داد که تحریم‌ها نه تنها بر وضعیت اقتصادی اثر گذاشته‌اند، بلکه از طریق تضعیف نظام رفاه اجتماعی، افزایش اضطراب جمعی و گسترش احساس بی‌ثباتی، بر سلامت روانی جامعه نیز اثرگذار بوده‌اند. چنین شرایطی در چارچوب نظریه فشار اجتماعی و نظریه تنش ساختاری قابل تبیین است، زیرا زمانی که اهداف اقتصادی و اجتماعی قابل دستیابی نباشند، رفتارهای پرخاشگرانه و خشونت‌آمیز در محیط خانواده افزایش می‌یابد (1, 4).

در مجموع، یافته‌های این پژوهش هم‌راستا با مطالعات پیشین نشان می‌دهد که در شرایط بحران‌های اقتصادی، به‌ویژه در بستر تحریم‌ها، زنان به دلیل وابستگی مالی و ضعف حمایت نهادی در برابر خشونت آسیب‌پذیرتر می‌شوند (6, 7). این نتایج بیانگر آن است که در ایران، همانند سایر کشورهایی که با فشارهای اقتصادی مواجه بوده‌اند، تحریم‌ها پیامدهایی فراتر از شاخص‌های اقتصادی داشته و موجب بروز بحران‌های اجتماعی و خانوادگی شده‌اند.

یافته‌ها همچنین نشان داد که ساختارهای حمایتی موجود در ایران، از کارایی لازم برای مواجهه با پیامدهای انسانی تحریم‌ها برخوردار نیستند. ضعف سیاست‌های حمایتی، نبود هماهنگی میان نهادهای مرتبط، و فقدان نظارت و ارزیابی مؤثر از جمله عواملی بودند که مشارکت‌کنندگان در مصاحبه‌ها بر آن تأکید داشتند. این مسئله با یافته‌های پژوهش‌های پیشین در حوزه خشونت خانگی مطابقت دارد که نشان داده‌اند در نبود مداخلات اجتماعی مؤثر، خشونت خانگی می‌تواند به پدیده‌ای پایدار و مزمن تبدیل شود (18, 24).

به‌ویژه در شرایط تحریم، ضعف اقتصادی دولت و کاهش منابع مالی برای اجرای سیاست‌های اجتماعی و حمایتی، سبب کاهش کیفیت خدمات عمومی و رفاهی شده است. در چنین شرایطی، خانواده‌ها که باید پناهگاه امنیت روانی باشند، به محیطی پرتنش و مستعد بروز خشونت تبدیل می‌شوند. یافته‌های پژوهش حاضر نیز نشان می‌دهد که هم‌زمان با افزایش فشار اقتصادی، سطح تعارضات خانوادگی و میزان خشونت علیه زنان افزایش یافته است، به‌طوری‌که بسیاری از شرکت‌کنندگان از بروز «ناامیدی اقتصادی» به‌عنوان یکی از علل اصلی بروز پرخاشگری یاد کرده‌اند.

مطالعات تطبیقی در سایر کشورها نیز نتایج مشابهی را تأیید کرده‌اند. برای مثال، در پژوهش (12) در بنگلادش، ارتباط میان کاهش درآمد خانوار و افزایش خشونت علیه زنان به‌طور معناداری گزارش شد. همچنین (11) در مطالعه خود بر روی زنان کره‌ای نشان داد که فشارهای مالی و بیکاری مردان، موجب افزایش خشونت روانی و جسمی در خانواده‌ها می‌شود. یافته‌های مشابهی در کوزوو نیز گزارش شده است که در آن فقر اقتصادی و ضعف ساختارهای جنسیتی از عوامل تقویت‌کننده خشونت خانگی شناخته شدند (13).

در همین راستا، مطالعات داخلی ایران نیز به‌روشنی بیانگر پیوند میان بحران‌های اقتصادی و افزایش خشونت خانگی بوده‌اند. پژوهش (17) نشان داد که بین وضعیت اقتصادی خانواده و بروز خشونت فیزیکی، روانی و کلامی علیه زنان رابطه مثبت وجود دارد. همچنین در پژوهش (7) مشخص شد که احساس امنیت خانوادگی در میان زنان، با نگرش‌های مردسالارانه و محدودیت‌های اقتصادی

رابطه‌ای معکوس دارد. یافته‌های (8) نیز نشان می‌دهد که فشارهای اقتصادی، احتمال بروز خشونت علیه زنان باردار را به‌طور معناداری افزایش می‌دهد.

این الگو در سطح بین‌المللی نیز مشاهده شده است. مرور نظام‌مند (14) در زمینه خشونت خانگی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ نشان داد که شرایط بحرانی اقتصادی و اجتماعی، به افزایش شدید نرخ خشونت علیه زنان در کشورهای مختلف انجامیده است. در پژوهش‌های جدید، از جمله کار (15) و (16)، تأکید شده که در جوامعی که نظام حمایت اجتماعی قوی‌تری دارند، اثر بحران‌های اقتصادی بر خشونت خانگی تا حدودی تعدیل می‌شود.

در ایران اما ضعف نهادی و عدم هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی و حمایتی، باعث شده است که زنان قربانی خشونت در مسیر دریافت کمک، با موانع متعددی مواجه باشند. یافته‌های پژوهش حاضر در این زمینه با نتایج تحقیقات اخیر در حوزه موانع گزارش خشونت خانگی مطابقت دارد. پژوهش (10) نشان داد که زنان ایرانی قربانی خشونت، در مواجهه با شبکه‌های حمایتی، از «ترس از قضاوت اجتماعی»، «وابستگی مالی» و «فقدان اعتماد به سیستم‌های رسمی» به‌عنوان موانع اصلی نام برده‌اند. یافته‌های (20) در جامعه زنان آسیای جنوبی نیز نشان می‌دهد که این موانع فرهنگی و ساختاری، جهانی بوده و ریشه در برداشت‌های اجتماعی از نقش زنان دارد.

از منظر سیاست‌گذاری اجتماعی، داده‌های این پژوهش تأکید می‌کند که فقدان رویکرد میان‌بخشی و چندسطحی در سیاست‌های حمایتی ایران، یکی از دلایل اصلی ناکامی در مقابله با خشونت خانگی در شرایط تحریم است. این یافته با نتایج مطالعات (23) و (24) مطابقت دارد که نشان داده‌اند نبود تعامل میان نهادهای دولتی، نهادهای مدنی و مراکز علمی، مانع از ایجاد پاسخ منسجم به بحران‌های اجتماعی می‌شود.

در حوزه روان‌شناختی، مصاحبه‌شوندگان تأکید کردند که تحریم‌ها با افزایش فشارهای ذهنی و روانی بر خانواده‌ها، موجب تضعیف انسجام خانوادگی و افزایش رفتارهای پرخاشگرانه شده‌اند. این یافته با چارچوب نظریه یادگیری اجتماعی نیز سازگار است که بر انتقال و تقلید رفتارهای خشونت‌آمیز در محیط خانواده تأکید دارد. پژوهش (18) نیز نشان داده است که در شرایط بحرانی، دسترسی محدود به خدمات حمایتی موجب تکرار چرخه خشونت در نسل‌ها می‌شود.

مطالعه (21) در جامعه عراق نیز به‌صورت مشابه نشان داده است که بازنمایی رسانه‌ای خشونت خانگی می‌تواند بر پذیرش اجتماعی آن تأثیر بگذارد و در شرایط فشار اقتصادی، رسانه‌ها نقش مؤثری در نهادینه‌سازی یا مقابله با خشونت ایفا می‌کنند. در سطح نظری، تحلیل‌های (22) خشونت خانوادگی را نه صرفاً به‌عنوان کنشی پرخاشگرانه، بلکه به‌عنوان تحریف در روابط عاطفی و شکست در نقش‌های مراقبتی در خانواده تحلیل می‌کند که این دیدگاه می‌تواند در تبیین داده‌های این پژوهش نیز مفید باشد.

از سوی دیگر، یافته‌های (9) درباره همسرآزاری در تهران نیز نشان می‌دهد که بخش عمده‌ای از خشونت‌های خانوادگی ناشی از عوامل اقتصادی، فرهنگی و روانی مشترک است. ترکیب یافته‌های این پژوهش با نتایج (2) که به تأثیر مستقیم تحریم‌ها بر سلامت

جسمی و روانی جامعه اشاره کرده‌اند، نشان می‌دهد که بحران اقتصادی حاصل از تحریم‌ها، به صورت مستقیم و غیرمستقیم به تضعیف سلامت روانی و افزایش خشونت در سطح خانواده انجامیده است.

بنابراین، بر اساس مجموعه داده‌های میدانی و نظری، می‌توان نتیجه گرفت که تحریم‌های اقتصادی در ایران نه تنها تهدیدی اقتصادی بلکه بحرانی انسانی محسوب می‌شوند. این بحران با تضعیف نظام‌های حمایتی، کاهش اعتماد اجتماعی و افزایش احساس نابرابری، شرایطی را ایجاد کرده که در آن خشونت خانوادگی نه تنها به عنوان یک پیامد اجتماعی، بلکه به عنوان نشانه‌ای از فرسایش سرمایه اجتماعی و اخلاقی جامعه مطرح است. در این میان، ضعف در سیاست‌گذاری کلان و فقدان برنامه‌های توسعه اجتماعی پایدار، سبب شده است که آثار تحریم‌ها بر امنیت انسانی در ایران به شکلی پایدار باقی بمانند (3, 4).

در نهایت، می‌توان گفت که نتایج این پژوهش هم‌راستا با یافته‌های جهانی اخیر در زمینه عدالت جنسیتی و امنیت انسانی است که بر ضرورت ایجاد سازوکارهای حمایتی جامع، آموزش عمومی و سیاست‌گذاری مبتنی بر عدالت اجتماعی تأکید دارند (15, 16). در غیاب چنین سیاست‌هایی، فشارهای اقتصادی به ابزار بازتولید خشونت و تضعیف همبستگی اجتماعی تبدیل می‌شوند.

این پژوهش با وجود یافته‌های قابل توجه، محدودیت‌هایی نیز دارد. نخست، به دلیل ماهیت کیفی مطالعه و تمرکز آن بر مصاحبه با متخصصان، تعمیم نتایج به کل جمعیت نیازمند احتیاط است. دوم، به علت حساسیت موضوع خشونت خانگی، داده‌های مستقیم از قربانیان به صورت محدود جمع‌آوری شد و این مسئله ممکن است بر گستره تنوع دیدگاه‌ها تأثیر گذاشته باشد. سوم، شرایط اجتماعی و سیاسی خاص ناشی از تحریم‌ها و نوسانات اقتصادی، موجب شد که برخی از داده‌ها در بستر زمانی خاصی معنا پیدا کنند و قابلیت تعمیم آن‌ها در آینده ممکن است تغییر یابد.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده، مطالعات ترکیبی (کمی-کیفی) با نمونه‌های گسترده‌تر و در مناطق مختلف کشور انجام شود تا تأثیرات منطقه‌ای و طبقاتی تحریم‌ها بر خشونت خانگی بررسی شود. همچنین، مقایسه تطبیقی میان ایران و سایر کشورهایی که تجربه تحریم‌های مشابه داشته‌اند، می‌تواند درک دقیق‌تری از سازوکارهای بین‌المللی و بومی مقابله با آسیب‌های انسانی فراهم کند. پژوهش‌های آتی می‌توانند به بررسی نقش رسانه‌ها، آموزش عمومی، و فناوری‌های دیجیتال در پیشگیری و گزارش خشونت‌های خانگی بپردازند.

در سطح سیاست‌گذاری، لازم است دولت و نهادهای مدنی با اتخاذ رویکردی یکپارچه و چندبخشی، به طراحی نظام حمایت اجتماعی فراگیر بپردازند. توسعه خدمات مشاوره‌ای و روانی، آموزش مهارت‌های تاب‌آوری، و ارتقای آگاهی عمومی درباره حقوق زنان باید در اولویت قرار گیرد. ایجاد شبکه‌های هماهنگ بین نهادهای اجرایی، دانشگاه‌ها و سازمان‌های غیردولتی نیز می‌تواند به تدوین سیاست‌های مؤثر در کاهش خشونت کمک کند. همچنین، تقویت عدالت اجتماعی و اقتصادی از طریق حمایت هدفمند از خانواده‌های آسیب‌پذیر، پیش شرط اصلی ارتقای امنیت انسانی در شرایط تحریم‌های بین‌المللی است.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

منابع

1. Abbasi Mouslou K, editor Investigating the Effects of Economic Sanctions on Community Health 2019.
2. Abdollahi MR, Abolhasan Shirazi H. Direct Impact of Sanctions on Health, Physical, and Mental Well-being. 2021.
3. Tohidlou S. The Effects of Sanctions from the Viewpoint of Economic Sociologists. 2018.
4. Fadaei M, Derakhshan M. Analysis of the Short-Run and Long-Run Effects of Economic Sanctions on Economic Growth in Iran. 2014.
5. Kazerouni SA, Asgharpour H, Khezri O. Investigating the Effect of Economic Sanctions on the Composition of Iran's Major Trading Partners During the 1992-2013 Period. 2016.
6. Sadeghi R, Vizheh M, Zanjari N. Factors Related to Domestic Violence Against Women in Tehran. 2019.
7. Sharbatian MH, Danesh P, Tavafi P. Sociological Analysis of Domestic Violence Against Women and its Relationship with the Feeling of Security at Home (Case Study of Women Aged 18-54 in Miyaneh City). 2017.
8. Masoumeh H. Domestic Violence Against Pregnant Women: Prevalence and Related Causes. 2010.
9. Aghabeigouli A, Aghakhani K. Investigating the Phenomenon of Spouse Abuse in Tehran City in 2000. 2007.
10. Fekri SD, Khoshnevis N, Zareiyan A, Kheirkhahi E, Moghadam ZB, Namazi M. Breaking the Silence: Barriers to Help-Seeking Among Female Victims of Domestic Violence in Ardabil, Iran – A Qualitative Study. Plos One. 2025;20(7):e0326998. doi: 10.1371/journal.pone.0326998.
11. Kim JY, Oh S, Nam SI. The incidence and impact of family violence on mental health among South Korean women. Korean Journal of Social Welfare. 2009;24:193-202. doi: 10.1007/s10896-008-9220-5.
12. Vander Ende KE, Sibley LM, Cheong YF, Naved RT, Yount KM. Community economic status and intimate partner violence against women in Bangladesh: Compositional or contextual effects? Violence Against Women. 2015;21(6):679-99. doi: 10.1177/1077801215576938.
13. Kelmendi K. Domestic violence against women in Kosovo: A qualitative study of women's experiences. Journal of Interpersonal Violence. 2015;30(4):680-702. doi: 10.1177/0886260514535255.
14. Kunasagran PD, Mokti K, Ibrahim MY, Syed Sharizman Syed Abdul R, Robinson F, Muiyou AJ, et al. The Global Landscape of Domestic Violence Against Women During the COVID-19 Pandemic: A Narrative Review. Korean Journal of Family Medicine. 2024;45(1):3-11. doi: 10.4082/kjfm.23.0084.
15. Asha AA. Inclusive Justice and Sustainable Legal Protections Against Domestic Violence: A Comparative Study of UK, Canada, and Australia. Jier. 2025;5(2). doi: 10.52783/jier.v5i2.2465.

16. Edmunds M, Patroni J, Olorunnisola TS. Family and Domestic Violence in Australia: What Is Missing and What Do We Know? A Scoping Literature Review. *Trauma, Violence, & Abuse*. 2025;15248380251343188.
17. Mohammadkhani P, Rezaei Dougah E, Mohammadi MR, Azadmehr H. Prevalence of Domestic Violence Patterns, Committing or Experiencing it in Men and Women. 2013.
18. Reed SM, Kibler MA, Avalos S. “. . .It’s Just the Barriers That Can Be So Vast and Different”: Domestic Violence Advocates’ Perceived Barriers for Service Across Survivor Subpopulations. *Crime & Delinquency*. 2024;70(13-14):3582-606. doi: 10.1177/00111287241248090.
19. Shorey S, Baladram S. "Does It Really Get Better After Dad Leaves?" Children's Experiences with Domestic Violence: A Qualitative Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*. 2024;25(1):542-59. doi: 10.1177/15248380231156197.
20. Sultana R, Husain N, Allen O, Taylor P. Barriers and Facilitators for Help-Seeking Behaviors in British South Asian Women Who Have Experienced Domestic Violence: A Qualitative Study. *Families in Society the Journal of Contemporary Social Services*. 2024. doi: 10.1177/10443894241272176.
21. Kobrlo NAMD. Domestic Violence in Iraqi Society Between Acceptance and Rejection in the Media. *Route Educational and Social Science Journal*. 2024. doi: 10.17121/ressjournal.3551.
22. Mordas ES. Domestic Violence and Maternal Perversion. *Психолог*. 2024(4):28-44. doi: 10.25136/2409-8701.2024.4.69150.
23. Mirzaei K. Qualitative Research: Research, Researchers, and Research Paper Writing (Keyfipajouhi: Pajouhesh, Pajouheshgari va Pajouheshnameh-nevisi)2016.
24. Yahyizadeh H. *Social Work Intervention in Domestic Violence Against Women: A Guide*: Ava-e Noor Publications; 2024.